

Boek 1

Aankomst te
Maltha

2 groote galeijen roeyden na buiten om malkander te beproeven zijnde den eene een nieuwe die nooit in zee had geweest, sterk 700 man en den andere 500 man: welke niet weijnig ontzach aen ons ver toonde: na dat deselve teegens elk anderen hadden geroeyt, gingen ze zeijlen en vervolgens weder na binnen.

Vervolg:

Boek 2

Vervolg en journaal van de terug reijse van 's Lands oorlogschip Friesland van Maltha uijt de Middeldandsche zee, langs de Italiaanse Fransche en Spaansche kusten na 't Vaderland Anno 1760.

krijgen bij
onse
aenkomst te
Maltha:
terstond de
Prattica

Een Commissaris van de Heeren van de Pratteca (welke een ridder was) kwam ons op zij, en nam Informatie van Schip & Volk: vertrok weder en bragt ons kort daarna Prattica salueerden gemelde met 7 schooten.

De wind kwam met een mooi koeltie uijt zee, waar op wij anker ligten, en na binnen zeijlden, de haven in die uitnemende vrain is. de Holl: Consul kwam aanboord in 't passeeren van de Galey Haven, salueerde den Capt: Gen: of admiraal der galeijen met 7 schooten, wierden met 4 bedankt: Wij zeilden tot voor de agterste Molie werwaards wij op 10 vm (steek grond) ankerden, bragten een werp, uit en wonden daarop lieten doe't tuij valle op 8 vm verthuiden de ankers N:W: en Z:O: van 't dagelijkse ¾ en van 't tuij ½ touw bot. Salueerden voor de stad met 9 schoten en wierden met egaal getal bedankt. Bij van boord gaan van den Conzul salueerden deselve met 7 schooten.

's namiddags kwam de Camer Heer van den Prins of Grootmeester aanboord den Capt. te verwelkomen: wierde bij zijn vertrek gesalueerd met 13 schooten.

Onse passagiers vertrocken van boord, wij kreegen terstond allerhande verversingen aanboord die ons niet weijnig verkwikten & versterkten: waar van de scheepelingen alle: haar bedienden.

Den 23 wierd den opperstuurman ziek aan land gebragt: die derwaerds den volgenden dag overleed. Dagelijks kwamen verscheidene visiten aanboord, van ridders & c : die telkens met eere schooten en 't volk inperaade wierden onthaald onse gemeente hier schoone gelegentheid hebbende haer meede te kunnen verversen: gaf ik dezelve ten dien einde rijkelijk contante en trok bij monsr. Jean Gurin (Holl. Consul) een wissel van 750 franse kroonen of guus waervoor 65 stuivers: Hollandse Cour: PC^u betaalde. Van tijd tot tijd gerieken onse Maltheese matroosen (die wij in Malga hadden aangeworfven) op twee na: 19 ingetalle weg, zo met deserteeren als anderzints: en kreegen ook veele nieuwe inplaats. Inmiddels kreeg ik tot twee keren permissie naar lant te gaan: daer ik alhoewel de weijnige tijd dien ik had besteede aan 't gesigtigen en onderzoeken der voornaamste plaatsen van dit Eijland als Paulus Graf & c:

Kerk van St.
Jean;
toebehoore
nde de
ridder van
Malta

Ik ging den 27 maj naer lant en bezigtigde de vermaarde kerk van St. Jan die zeer groot is: deselve staat op een groot pleijn op 't vlakste van de stadt: want deselve loopt in de hoogte (als bij een Berg) op.

Dezelfs grond is (van binnen) met groote en fraije marmarsteenen platen gevloerd, welke mooy bewerkt zijn: aan elk zijde van de kerk is een portaal van die langte (met bogen) welke men door kan gaan: in 't midden van de kerk hangen twee gouden kroonen (van fijn Veneitiaans goud gemaakt) die zoo men zegt 3800 ponden swaar sijn; 't verwuist (boven) is zeer vrain en kostbaar geschildert: 't groot Altaar (want ijder R. natie of ordre hebben hierin haar eijgen autaar) is mede aansienlijk: waar voor de St Jean leevens groote in messief silver staat afgebeeld: envoort selve vier groote kandelaaren van deselve specie hoewel men niets anders ziet als van silver ofte goud gewerkte ornamenten: ook is er een vrainje stoel of sitplaats voor den Grandmr of Prins.

De Kerk wert de Ridders van Maltha toegeijgent, die deselve alleen bekostigen en zo dikwijls er een nieuwe ridder gemaakt werd, moet den zulken daertoe een zeer groote premie geeven: Waar door deese kerk van tijd tot tijd zoo kostbaer zal werden dat derselver Schat schier onnoemlijk zal sijn; Wiens weerga men niet zal vinden.

Deese is van de andere kerken onderscheijden. Indeze kerk (in een Vertrek) wert ook bewaert het Lighaam van St Clemens (dat ik ook gesien heb) als ook een van de steenen daar (zoo men zegt) Stephanus mede is gesteenigt: zoo meede twee van de Silverlingen daar Judas onsen Zaligmaaker voor verraden heeft: dit geld was klein, en dik silver met oogjes daar aen. ook wirter in een kisje van 25 inmalkanderen (hoewel ik die niet gesien heb) bewaert een hand van Johannis den Doper: Dit alle zo wert hier zeer omsigtig en wel bewaard.

In dat selfde vertrek waren alle ornamenten doe tot 't bedienen van de Mis behooren, van louter fijn gewerkt goud: en een Cas (met twee groote deuren van Coperdraat die met 18 Sloeten was voorsien) waarin zeer veele en onnoemelijke kostlijkheden van Goud en allerhande fijne gesteenten waren: en buiten dien noch zeer veele: Welke niet kan melden.

Beschrijving van Malta

De Stat Maltha is in tweeen afgedeelt, zijnde 't eene oud, en 't andere nieuw Maltha en is zeer volkrijk met onverwinnelijke wallen en Casteelen omringt: en behoort aan den Grandmeester of Prince Don Emanuel Pinto.

't Wierde bij ouds Militi genoemd zo als men vint in de Handel. der Apostelen Cap.28 waarvan Paulus Spreekt die hier schipbreuk leed.

Het Eyland is niet groot, maar zeer volkrijk en sterk men zegt dat 't fort van 't Christendom mag genoemd worden; nogtans is 't een zeer onvrugtbaare plaats. Want 't Koorn: & Wijn so: wert dagelijks van 't Eijland Sicilien met barken overgevoerd; niet tegenstaende, dat er goede abondantie van or:app & citroenen & etc. is: de aarbeijen (die hier frauluy genoemd worde)n zijn er meede in overvloed, karsen etc: daar wij ons dagelijks van bedienden; de Catoenen zijn 't beste soort hier te krijgen, Verder geeft het mede Salaad en andere groentens.

Dit Eyland is ruim 10 mijlen lang en 3 mijlen breed, welkers gront 3 voet diep zijnde, de oorszaak is, dat het niet zo vruchtbaar en is als het klimaat mede brengt: het begrijpt in zich behalve de stad, 47 dorpen en 9 Cassales. De boeren ofte natuurlijke inwoonders van dien zijn van de Africaanse Compelxie Deluwagtig en van de zon verbrand, haar taal is Barbarijsche spraak gelijk. Zonder eenig groot onderscheid: zijn de beijde die Taalen een Verdorven Aribische Spraak.

De Inwoonders zoo in de stad als ten platten lande moeten des noods (gelijk die in geheel Switserland) de Wapenen aantrecken; Zoo dat yder borger en boer ook soldaten zijn.

Maltha heeft maar drie oorlogscheepen xebecqs en galioten en 4 galeijen waar op zee veele Turken slaven zijn die zeer hart gehandelt worden; nochtans niet zoo wreed (zo gezegt word) als de Cristen slaven op hare galeijen in Turkijen getraceerd worden.

Den 4 juny was't de 2^e en laaste maal dat de Capt. mij permissie verleende aan land te gaan; ik begaf mij in gezelschap van onse passagiers; 't welke bescheidene lieden waeren; en hoewel ik de Spaansche taal (die sij verstonden)niet magtig waar, konden wij even wel schoon met elkanderen over weg komen : Wij reeden met een Cales na Civita Vechia 't welke een kleine stad is, zijnde met een wal omringt, en met geschut voorsien, hebbende maer een poort. Deese stad behoort niet onder den grandmr maar heeft zijn eigenen hoeft: en zegt; Hier is een kerk genaamt st. Paula Waarin (zij mij zeijden) den Apostel Paul gepredikt heeft, zijnde dit ook de kerk daar alle de andere van't Eyland (uitgesondert die van st. Juan) onder behooren

Civita Vechi op Maltha

Hier een end weegs af, is de Grotta St Paulo werwaards hij leevens groot in't marmer staat uitgehouwen: wij gingen door een klooster na beneeden in die grotta daar juist niet veel besonders te zien was. Vervolgens gingen een end weegs van hier naar een onderaardsche stad: Wij zagen alle teekenen dat er alleer een stad moet gestaan hebben (maar dog zo net niet als de stad Horaculaneum te Napels of Portici) wij vonden (als een Doolhof) hier zeer veele wegen onder de aarde door; men zegt dat men deselve zoude kunnen passeeren tot 't ander eijnde van dit Eylant: van hier gingen wij na een Bosch daer Velerhande Wild liep, en aan den grandmr behoorde en een Tuijn waarin seer vermakelijke Fonteijnen waeren: daar de Bijwoonder (zijnde een bedaagd man) ons alle figuren van deed vertoonen.

Paulus Grot

Onderaards che stad

's Avonds quamen weder in de stad wanneer van mijn geselschap scheyde en na boord voer, wel voldaan zijnde, edog tot mijn leetwesen heb ik die tijd na weder aan de wal geweest: zo dat ik daar omtrent (hoegering) van dit Eyland Malta niet meer kan mede delen.

Vertek van
Malta

Den 8 Junij ligten onse ankers en vertroocken van Maltha, zeijlden met alle zeijlen bij, uit de Havens in't passeeren der Galeij haven sat: den admiraal der galeijen met 7 schooten wierden van deselve met 4 schooten bedankt.